N°. 187. A°. 1839.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zondag 17 November.

De bevrediging der Agnaten.

Fu il vincer sempre mai laudabil cosa,
Vincasi o per fortuna, o per ingegno.
Gli è ver che la vittoria sanguinosa
Spesso far suole il capitan men degno;
E quella eternamente è gloriosa,
E de' divini onori arriva al segno,
Quando, servando i suoi senza alcun danno,
Si fa che gl'inimici in rotta vanno.
ARIOSTO, *Orl. fur. XV, I.*

De onderhandelingen van het Haagsche kabinet met de agnaten van het huis NASSAU, betrekkelijk Luxemburg, hebben den wonderlijksten uitslag gehad. Gelijk men vernam, heeft de hertog van Nassau tegen eene schadeloosstelling van *f* 750,000 afgezien van al zijne regten op het gedeelte van Luxemburg hetwelk aan België is gelaten. De overeenkomst waarbij die afstand geregeld werd, is eene der vreemdste, wij zouden haast zeggen der kluchtigste stukken, die ooit door de diplomatie werden opgevoerd.

De regten van den Duitschen bond op het thans Belgische gedeelte van Luxemburg zijn overgebragt op het Hollandsche gedeelte van Limburg. Nu ware het gansch eenvoudig geweest, eveneens te doen met de regten der agnaten van het huis NASSAU. Doch het heeft den koning groothertog behaagd aan die laatsten te weigeren, wat hij aan den Duitschen bond toegestaan heeft. Zie hier wat dienaangaande art. II van de overeenkomst zegt: »Vermits van de koninklijke Nederlandsche zijde is verklaard, *dat zij niet in het geval is daarvoor* (het gedeelte van het groothertogdom Luxemburg, hetwelk Z. M. de koning der Nederlanden, groothertog van Luxemburg bij het 2de art. van het Londensche traktaat van 19 april 1839 heeft afgestaan) *aan de agnaten eene schadeloosstelling in land en bevolking te kunnen geven*, en gelijktijdig de noodzakelijkheid betoogd is, om door de toestemming der agnaten eenen hinderpaal op te heffen, welke de regeling van algemeener en hoogere belangen in den weg mogt staan, zoo hebben de hooge agnaten zich bereid laten vinden, om, onder deze dringende omstandigheden, niet te staan op vergoeding in grondgebied in de provincie Limburg, en is er bepaald geworden, dat, in plaats daarvan, Z. M. de koning der Nederlanden aan Z. D. den hertog van Nassau een kapitaal van zevenmaal honderd vijftig duizend gulden op den 24-gulden-voet uitbetale" (1).

Hoe vindt men de considerans?? — Aan den Duitschen bond geeft de koning groothertog eene schadeloosstelling in grondgebied en bevolking; en als het er op aankomt om de agnaten schadeloos te stellen, heet het dat »de koninklijke Nederlandsche zijde (de germaansche uitdrukking is buitendien geheel onjuist; want het is niet de koning der Nederlanden, maar de groothertog van Luxemburg die hier betrokken is; zoodat het, steeds germaniseerende, altijd zou moeten zijn: Groothertoglijke Luxemburgsche zijde) *niet in het geval is*, hun daarvoor eene schadeloosstelling in land en bevolking te kunnen geven: alsof Limburg niet even goed tot schadeloosstelling voor de agnaten als voor den bond kon dienen!

In 1836 weigerden de Duitsche bond en de hertog van Nassau hunne toestemming in het voorstel van den koning groothertog, om namelijk af te zien van het Belgische gedeelte van Luxemburg, zonder territoriale schadeloosstelling. In mei laatstleden vroeg de hertog van Nassau, bij gelegenheid zijner toetreding tot de acte van 23 januarij, aan de bonds vergadering, dat er eene reserve mogt worden gestipuleerd, opzigtens de regten van zijn geslacht. Naar zulke antecedenten te oordeelen, zou men Z. D. weinig geneigd hebben verwacht om eenige duizend guldens tot schadeloosstelling aan te nemen. En echter neemt hij nu volkomen genoegen met het geld en de slechte redenen van »de koninklijke Nederlandsche zijde." (Wij willen toch niet hopen, dat het »*koninklijke Nederlandsche* zijde" heet, omdat de koninklijke *Nederlandsche onderdanen* de schadeloosstelling zullen moeten betalen? — Goede hemel, wij hebben niets tegen eene eventuële opvolging der agnaten, op den troon van Limburg!) Z. D. heeft zich bereid laten vinden, luidens de conventie van 26 junij, *onder deze dringende omstandigheden, niet te staan op vergoeding in grondgebied in de provincie Limburg.* En dat zijn dan die agnaten, welke men zoo onhandelbaar had voorgesteld!

Al ware het slechts ten behoeve van het publiek, hetwelk door den Nederlandschen minister van buitenlandsche zaken zoo dikwerf onderhouden werd met de bezwaren van het agnatische vraagstuk, zoo zou het welligt voegzamer geweest zijn aan die netelige onderhandeling een ander einde te geven, of althans de vreemde uitkomst derzelve met eenige min of meer gegronde redenen te verklaren.

Eene som van *f* 750,000: ziedaar alles wat men hun heeft toegestaan; en die vergoeding hebben zij aangenomen! en voor dien spotprijs hebben zij voor zich en hunne nakomelingen afstand gedaan van alle aanspraken, zoo wel op het aan België afgestane gedeelte van Luxemburg, als op het daarvoor aan den Duitschen bond in de plaats gestelde gedeelte van Limburg. Zoo buitensporig schatteden zij dan toch hunne titels niet! Moest er daarom zoo hoog van worden opgegeven en de beslechting zoo lang worden vertraagd! — Leest de staatsstukken sinds 1830 door de conferencie, de bondsvergadering en ons departement van buitenlandsche zaken medegedeeld, aangaande Luxemburg: overal zult gij de regten der agnaten van het huis van NASSAU op den voorgrond vinden; overal zult gij zien dat de noodwendigheid hunner toetreding eene der moeijelijkste verwikkelingen van het Hollandsch-Belgische vraagstuk uitmaakte. Waren niet de agnaten het struikelblok waarom de onderhandelingen in 1833 werden afgebroken? Alvorens toen iets te willen afdoen, vorderde de conferencie de voorafgaande toestemming der agnaten; (die toen volgens onzen minister van buitenlandsche zaken, indien wij ons niet bedriegen, zoo onhandelbaar waren); en daarop bleven de onderhandelingen 5 jaren geschorst! En dat netelige vraagstuk der agnaten is dan nu zoo gemakkelijk beslecht; voor *f* 750,000 zien zij af van de 147,527 onderdanen die eens onder hunne heerschappij hadden kunnen overgaan. Zoo komen de Limburgers slechts op *f* 5 per hoofd te staan; 't is toch niet duur.

(1) *Staats-Courant*, 2 nov. Bijvoegsel.

TURKIJE.

Konstantinopel, 26 oct. De Porte bevindt zich in beklagenswaardigen toestand, zij kan noch voor- noch achterwaarts en voelt zich hulpeloos afsterven. Zij zou zich, wel is waar, gaarne met *Mehemed-Ali* willen verstaan, maar men veroorlooft het niet. Zij zou wenschen dat men haar tegen hem bijstond; maar men doet niets, en kan ook wel niets doen: zoo blijft haar niets over dan af te wachten wat de hemel over haar beschikken zal. Den laatsten stap tot haar zelfbehoud heeft zij nu gedaan, zij heeft nogmaals eene nota aan de vertegenwoordigers der groote mogendheden gerigt om hun de haar gedane beloften te herinneren en aan te dringen dat men maatregelen neme om *Ibrahim*-pacha zijne troepen te doen terugtrekken en hem te beletten van, gelijk thans geschiedt, klein Azië te verontrusten. De nota is tot nog toe onbeantwoord gebleven, ofschoon de mogendheden zeer wel weten dat de ruiterbenden van den pacha de wegen tusschen de hoofdstad en den Taurus onveilig maken. (*A. Z.*)

DUITSCHLAND.

Leipzig. Michaëlis 1839. Tien jaren geleden bedroeg de najaarskermis-catalogus slechts iets meer dan 3000 boekwerken en nog geen 400 uitgevers; dit jaar bedraagt zij 4071 nommers en 518 uitgevers. En toch was in 1829 de boekhandel reeds buitengemeen opgekomen in vergelijking met nog vroegere tijden, want in 1819 telde de catalogus der najaarskermis nog niet volkomen 1300 nommers. Men ziet hieruit hoe ontzaggelijk de boekproductie toegenomen heeft en nog jaarlijks toeneemt. Wel is waar, behelzen tegenwoordig de catalogussen eene groote menigte titels van vlugschriften, die niet volumineus zijn; doch deze vlugtige waar daargelaten, blijft er nog een ontzettende last van boeken over, driemaal zoo zwaar als voor 20 jaren. Wij gelooven dat deze productie overdreven en onnatuurlijk is, en weten ze slechts op volgende gronden te verklaren. Vooreerst heeft Duitschlands handel deszelfs vlugt nog niet bereikt, dewijl het daartoe aan de noodige vrijheid ontbreekt. Hij is nog te veel beperkt en belemmerd, en derhalve blijft hem veel kapitaal voor den binnenlandschen boekhandel beschikbaar, dat onder verschillende omstandigheden anders zou worden besteed. Verder wordt in Duitschland, alsmede in de oostwaarts aangrenzende landen, welke met de Duitsche taal en letterkunde tamelijk vertrouwd zijn, meer gelezen, naarmate men er minder vrijheid van spreken heeft, en deze leeszucht komt de boekproductie natuurlijk gretig te gemoet, gelijk de consumtie dan ook steeds de eerste voorwaarde der productie is. Van daar de opvallende concurrentie, vooral in het vak der godsdienstige en onderhouds-letterkunde, als waarmede men het best den tijd aanvult tusschen het een of andere groote politische wending. Het ware wel belangrijk indien de berigten der Leipziger mis, welke ons steeds grondig bekend maken met de letterkundige productie, ook zoo veel mogelijk vergelijkende tabellen der consumtie mededeelden. Zonder twijfel zou men daaruit ontwaren hoeveel meer er in het noorden en het oosten dan in het zuiden en westen gelezen wordt, en dat

daar theologie, philosophie en bellettrie, hier geschiedenis, politiek en natuurkunde meer gezocht zijn. Onder de 4071 nommers van de onderhavige catalogus zijn 61 atlassen, land- en hemelkaarten, voorts 253 buitenlandsche en 353 nog uit te geven werken begrepen. Onder de overige massa bekleedt de theologie eene eerste plaats; zij telt er voor een 5de gedeelte, daaronder zijn 60 godgeleerde tijdschriften. De politische letterkunde is niet rijk. Zij levert slechts twee schriften van algemeen belang, het eerste tegen, het andere voor Rusland, beide nameloos. Het eerste verscheen te Manheim, onder den titel »Duitschland en Rusland"; het andere te Leipzig onder den titel: »De Europische pentarchie". Het eerste heeft ten doel tegen Ruslands invloed te waarschuwen; het tweede, de Duitschers te overreden dat een Russisch protectoraat hun heilzaam zijn zou. Talrijker dan gewoonlijk zijn de schriften over staats-financiën; ook over de cameralistische vakken is er veel. Zeer rijk is de historische letterkunde; zij telt ongeveer 150 nommers, de handboeken voor scholen medegerekend. De poëzie is ook zeer talrijk. Eindelijk bevat de catalogus 144 romans en 41 dramatische werken, waaronder inzonderheid veel vertalingen. (*H. Z.*)

— Eene jonge tooneelspeelster debuteerde onlangs te Munchen als *Preciosa*. Zij rekende inzonderheid op de uitwerking van haar dansen, en liet zich gevolgelijk, op de repetitie, aan de schakeering der groepen veel gelegen liggen. De figurant welke het naast bij haar danste, was niet zeer jong meer; daar hij echter de meeste behendigheid bezat, koos men hem gewoonlijk als er iets bijzonders te verrigten was. Ook Preciosa had het oog op hem geslagen om met haar de slotgroep te maken; een belangrijk moment, vermits daarvan gewoonlijk de uitslag afhangt. De figurant zou midden op het tooneel alleen voor Preciosa nederknielen, deze dan zijne knie bestijgen, en in eene bekoorlijke houding haar lagchend gelaat het publiek toekeeren. Bij de repetitie ging dit voortreffenlijk. Toen echter bij de voorstelling het oogenblik daar was, vatte dame geen vasten stand, en toen zij zich aan het haar des figuranten vasthouden wilde trok zij hem de pruik van het kale hoofd, zoodat hij gruwelijk beschaamd daar lag, en zij met de pruik in de hand het kluchtigste dansfiguur maakte hetwelk men ooit zag.

FRANKRIJK.

Parijs, *13 nov.* Luidens een berigt uit Arragon, van den 7den dezer, stonden de troepen der koningin in het gezigt der Carlisten. Het centrum hunner linie was te Fotodella en de beide uiterste punten strekten zich tot Genebrosa en la Iglesuela uit.

— De generaal *Ribero*, onder-koning van Navarra en der Baskische gewesten, geniet in eene groote mate de volksgunst in de aan zijn beheer onderworpen landen. Eene ongehoorde zaak in de geschiedenis der burgeroorlogen is, dat tot dusverre geenerlei daad van geweld of van staatkundige terugwerking in die provinciën kan worden opgegeven; Christino's en Carlisten leven thans in de beste overeenstemming. — De versterkte stellingen, gedurende de regering van don *Carlos* aldaar, zijn vernietigd geworden, tot voldoening van hen, die ze hebben opgerigt, en de onder-koning is op zijnen togt door Guipuscoa in al de steden met grooten luister ontvangen, te midden van de bevolkingen van het platte land, die van alle kanten waren toegestroomd, om den luitenant van den bevrediger van Spanje hunne hulde te brengen.

— Het dagblad *le Temps* zegt, dat de gisteren, op grond van bijzondere correspondentiën, door hetzelve medegedeelde tijding, ten aanzien van de eerlange afdoening der Oostersche zaken, waarschijnlijk door de aankomst der met de laatste pakketboot medegebragte brieven zal worden bevestigd. Deze pakketboot heeft den 10den moeten aankomen. Morgen of later zal het ministerie zonder twijfel kennis dragen van de dépêches, omtrent welker inhoud het nog maar een eenigzins verward télégrafisch berigt schijnt ontvangen te hebben. Volgens genoemd dagblad, zoude uit dat berigt echter nu reeds zijn op te maken, dat de aanneming door *Mehemed-Ali* van schikkingen, overeenkomstig met de voorstellen van Frankrijk, als eene bijkans zekere daadzaak is aan te merken.

— De stad Parijs telt 1310 doctoren en 200 officieren van gezondheid, hetgeen te zamen 1510 geneeskundigen uitmaakt, en dus bij eene bevolking van 900,000 zielen, 1 geneeskundige op de 596 inwoners is: in de provinciën rekent men gewoonlijk 1 geneeskundige op de 1,000 zielen.

BELGIE.

Brussel, *14 nov.* De opening van de zitting der Kamer van vertegenwoordigers is gisteren gekenmerkt geworden door een, door den afgevaardigde van Luxemburg, den heer *Metz*, geopperd incident. Dit lid vestigde namelijk de aandacht der Kamer op den exceptionelen toestand, waarin hij zich bevindt, benevens eenige zijner ambtgenooten, die verkozen waren door de districten van het afgestane Belgische grondsgedeelte, en verlangde, dat de Kamer reeds heden uitspraak deed nopens de geldigheid of nietigheid van hunne lastbrieven. De heer *Dumortier* was van oordeel, dat deze kwestie geen vraagpunt was, en dat de senaat zulks in zijne zitting van den vorigen dag had beslist, door eenen Limburgschen vertegenwoordiger tot de waardigheid van président te verheffen. De heer *Henri de Brouckère* kwam nogmaals met zijne argumenten van den vorigen dag te voorschijn, verlangende dat de Kamer, alvorens zich met eenige beraadslaging bezig te houden, zich zoude constitueren. Zijne conclusiën werden aangenomen, en na de stemming over de orde van den dag werd verslag gedaan door de kommissarissen, belast met het onderzoek van de lastbrieven der nieuw gekozen vertegenwoordigers.

— De senaat heeft heden de voorgestelde graanwet aangenomen, na eenige daarin gebragte veranderingen, ten gevolge waarvan het verbod tot uitvoer van de meelsoorten, de tarwe, de rogge en aardappelen zal werken tot 30 november, in plaats van tot 15 augustus, zoo als door het ministerie was voorgesteld. Aan het gouvernement is het regt voorbehouden, om deze tijdelijke wet, naar gelang der omstandigheden, vroeger in te trekken. De wet zal volle kracht erlangen, vijf dagen na hare uitvaardiging.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, *15 nov.* Men verneemt dat het Z. M. behaagd heeft den heer *J. J. Rochussen* tot raad van gezantschap te benoemen. Geen onzer stadgenooten, die met de verdiensten van den heer *Rochussen* bekend is, zal daarover verwonderd zijn. (*Handelsbl.*)

— Men wil weten dat de aangekondigde reize van den heer *Rochussen* naar Parijs ten doel heeft het onderhandelen wegens een te sluiten handelsverdrag tusschen ons kabinet en dat der Tuilerien.

— Het is nu bepaald, dat in het volgende jaar de stoomvaart op de Moezel zal geopend worden, waardoor de heerlijke streken, aan deze schoone rivier gelegen, voor de reizigers meer toegankelijk zullen worden. De Nederlandsche stoombootmaatschappij heeft aangenomen, de aan haar bestelde ijzeren stoomboot vroegtijdig te leveren, zoodat de dienst in de maand junij zal kunnen geopend worden.

BEURSBERIGT.

van 12 november.

Holland Certificaten werkelijke schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. 51, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{16}$; dito 5 pCt. $97\frac{3}{4}$, 98; Kansbiljetten $23\frac{9}{16}$, $\frac{11}{16}$; Amortisatie-Syndikaat $4\frac{1}{2}$ pCt. $91\frac{3}{4}$, 92, $91\frac{7}{8}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $76\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$; Handelmaatschappij $4\frac{1}{2}$ pCt. 160, $161\frac{3}{4}$, $\frac{1}{4}$; Oostindische leening 5 pCt. $94\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{16}$.

Spanje. Ardoins 5 pCt. $26\frac{15}{16}$, $27\frac{1}{8}$; dito onbepaalde stukken $24\frac{15}{16}$, 25; Fransche uitgestelde $8\frac{3}{8}$.

Rusland. Obligatiën *Hope en Comp.* 1798 en 1816, 5 pCt. $102\frac{7}{8}$, 103; dito 1828 en 1829, 5 pCt. 103; Cert. 1831 en 1833 $97\frac{1}{2}$.

Metalliek 5 pCt. $103\frac{1}{4}$; Weener bank bij *Goll*, 5 pCt. 101; Napels bij *Falconet en Comp.* $95\frac{1}{2}$; Columbianen 2de van 100 pond $19\frac{7}{8}$; Onbep. en Kl. Coup. $3\frac{7}{8}$, 4; Nieuwe Mexikanen uitgestelde $9\frac{1}{16}$, $\frac{7}{8}$; Peru 6 pCt. van 100 pond $12\frac{1}{4}$; Onbep. Bl. Gr. Coup. $2\frac{3}{8}$; Kl. Bl. Gr. Coup. $2\frac{7}{16}$; Ardoins Coupons november en mei $21\frac{7}{8}$, $22\frac{1}{8}$, 22.

Mengelwerk.

Onder welke omstandigheden zal de nieuwe grondwet het verkieslijkst voor ons zijn?

(*Ingezonden.*)

Groot, ja in veel opzigten zeer groot, zal, na *negen* jaren van bedroevende en uitputtende spanning, buiten kijf de verandering zijn, welke Oud-Nederlands ingezetenen ondervinden zullen, zoodra eenmaal de *nieuwe* grondwet in trein gebragt is. Nimmer toch zullen wij beweren, dat dit zoo statelijk aangekondigde vooruitzigt tamelijk onverschillig zijn moet in het belang van het *nieuwe* vaderland: — neen, wij doen veeleer hulde aan de prijsselijke bedoelingen dier mannen, welke in de jongste dagen zich met dat onderwerp onledig hielden, alhoewel er daaronder ook geweest mogen zijn, wier standpunt wij alle reden hebben om eenigermate te mistrouwen. — Het spijt ons echter, te moeten zeggen, dat betrekkelijk die belangrijke aangelegenheid eene kleine, welligt slechts schijnbare, geheimzinnigheid niet te miskennen is; de koninklijke verklaring immers, inhoudende dat het bekwame tijdstip ter wijziging der hedendaagsche grondwet nu werkelijk is aangebroken, moest op zich zelve anders het geloof bij ons versterken doen, dat wij ten gevolge der uitgewisselde ratificatiën van het Londensche tractaat inderdaad geworden waren een nieuw volk, welks vaderland voortaan binnen ongelijk engere grenzen besloten was; en dat uit den aard der zake nu al de moeijelijkheden opgeheven waren, die de zóó noodzakelijke wijziging der *oude* grondwet tot op gezegd tijdstip hadden moeten doen verschuiven; kunnende toch het dwaze voorgeven geenszins steek houden, alsof het rijk ook zelfs nu nog *niet* in den *staatkundigen* zin ontbonden is, daar zulks zonneklaar door de tractaten gelogenstraft wordt, die insgelijks van zijnen kant België met *dezelfde* mogendheden heeft gesloten, en wier bestaan de regering, ter toekomstig mogelijk blijvende handhaving van een zeker standpunt, over het algemeen wat al te veel uit het oog verliest. — Zoo lang intusschen de regering nog stille plannen smeedt, die een regtstreeksch uitvloeisel zijn van den in haar oog nog voortdurenden *onzekeren* toestand, kunnen wij onmogelijk de stelling van Oud-Nederland gunstig inzien, en durven wij, dit zoo zijnde, ons geenszins nog zoo spoedig vleijen met het bezit eener grondwet, welke aan de wezenlijke behoeften en vorderingen van het Oud-Nederlandsche volk zal komen te beantwoorden. Onmogelijk is het daarom, er reeds nu onfeilbare kennis

(??) te kunnen dragen, wat eene wisselvallige toekomst, die bij het vele goede ook onbegrijpelijk veel kwaads in haren schoot verbergt, ons nog staat te baren ten aanzien onzer eigene nationaliteit: bij aldien de regering zich voorstelt, om, ter wegneming der bestaande onzekerheid, gedeeltelijk de millioenen te besteden, welke zij louter aan *Hollandsche* leden der Staten-Generaal afvraagt, die, in weerwil van de ontzettendste gebeurtenissen, hunnen eed stilletjes getrouw bleven of er geene zwarigheid in vonden om dien nog *na* de ratificatie des tractaats op nieuws te zweren: even alsof er sedert 1830 niets in het rijk der Nederlanden voorgevallen was. — Dit, trouwens, zal toch de regering wel niet geheel voorbij zien, dat zij, ondanks alle mogelijke bespiegelingen over grondwettige bepalingen, opzigtelijk de *nieuwe* voorstellen dienen zal te werk te gaan naar de letter niet enkel, maar ook naar den *waren* geest van het tractaat, ingeval zij opregtelijk verlangt, dat de *gewijzigde* grondwet des voormaligen rijks in de gevolgen een duurzaam staatkundig gewigt moge blijven behouden. — Zonder nu juist eene opzettelijke gelegenheid gezocht te hebben, om der regering voor te werpen eene harde waarheid, die voornamelijk in het *acht*-jarige verzet tegen de besluiten der groote mogendheden haren grond heeft, — zoo mag dezelve er niettemin wel eens over nadenken, in hoeverre zij zich sterk gevoele, om ter gegevener ure zich behoorlijk te kunnen verantwoorden; — en in hoe ver zij het in dier voege aangelegd hebbe, dat een geregeld en ordelijk staatsbeheer thans nog in de mogelijkheid blijft, zonder dat het crediet eenen geduchten slag behoeft te ondergaan, en gevolgelijk de schuldeischers van den *nieuwen* staat gevaar loopen zullen, er grootelijks bij in te schieten. En ofschoon niemand het zal kunnen ontkennen, dat het misschien oneindig gemakkelijker en uithoofde van tijdwinning nog daarenboven verkieslijker voor de regering zijn zou, om den boel maar bij voortduur op losse schroeven te houden, en slechts het zoo reusachtige beloop der uitgaven verder te gaan stoppen door zoodanige middelen, als tot hiertoe op eenen dood-eenvoudigen en kommerloozen voet en zelfs zonder eenig het minste bezwaar voor de natie (welker *voormalige* zuidelijke helft er zich intusschen met eene bloote kapitalisatie van *vijf* millioen heeft uitgered) den ruimsten invloed van klinkende munt aanbragten, en helaas! nog verder dreigen te zullen aanbrengen, — zal het toch kwalijk kunnen doorgaan voor eene even ongepaste als ongeoorloofde vermetelheid, wanneer er op dezen zoo beslissenden stond een Oud-Nederlander uit den hoek komt, die de regering durft bidden en smeken, om liever en bij voorkeur nog te *behouden* al wat te midden van de schroomelijkste verwikkelingen voor behoud is vatbaar gebleven, dan om Oud Nederland langer aan al de gevaarlijke onbestendigheden en noodlottigheden eener *staatkundige* spanning ten prooi te laten.

Leeuwarden, den 12den november 1839. ††††.

Onze financiële uitzigten.

In een vorig nommer deelden wij mede wat de *Vlissingsche Courant* dienaangaande zeide; datzelfde dagblad besluit zijne beschouwingen daaromtrent als volgt:

» Bedroevend is het, inderdaad, terug te zien op den stand onzer schuld in 1815, toen wij, na de conversie, blijkens den overgelegden staat, buiten de doode schuld, slechts een' schuldenlast hadden van *f* 573,154,530, rentende 2½ pCt, waarvoor dus aan jaarlijksche interessen slechts werd gevorderd.

interessen slechts werd gevorderd.	*f* 14,328,813.
De som, welke jaarlijks ter amortisatie van doode schuld op de begrooting werd gebragt, bedroeg	*f* 4,000,000.
Zamen voor de nationale schuld benoodigd	*f* 18,328,813.

» En daarmede te vergelijken wat wij nu voor 1840 benoodigd hebben als:

Voor intrest der 2½ pCt. werkelijke schuld.	*f* 14,303,910.
» » » 5 pCt.	» 9,862,895.
» » » schatkistbiljetten	» 392,000.
» » » Oostindische bezittingen (welke eene bate voor het moederland zou zijn, indien die schuld niet bestond)	» 13,150,000.
Hierbij te voegen de som tot aflossing van doode schuld, ook hierboven gebragt	» 4,000,000.
Gezamenlijk beloop voor de nationale schuld te betalen of aan inkomsten te ontberen	*f* 41,708,205.
Benoodigd in 1815	» 18,328,813.
Vermeerdering van den last der natie voor de nationale schuld	*f* 23,379,392.

hetgeen over 25 jaren omgeslagen, eene jaarlijksche vermeerdering aanwijst van . . . *f* 935,176. gelijkstaande aan eene jaarlijksche schuldvermeerdering *in kapitaal*, van *f* 18,703,520, behalve nog de voorschotten, welke wij naar alle uitzigt aan het amortisatie-syndicaat met interest zullen moeten terug geven, terwijl in meest alle andere staten, gedurende dat zelfde tijdvak, de schulden aanmerkelijk zijn verminderd.

» Het is waar, wij hebben in dien tijd ook onze uitgestelde schuld met eenige millioenen verminderd, maar wij weten immers, dat het geheele montant dezer schuld vroeger was vernietigd geweest, en het in het leven teruggeroepen derzelve onder de tegenwoordige orde van zaken heeft plaats gevonden, en wel, gelijk OSIANDER te regt heeft aangemerkt, grootendeels in het belang der spekulanten, in welker handen de bewijzen der getierceerde schuld waren overgegaan.

» Die uitgestelde schuld is dus voor de natie in het algemeen een last te meer, en neemt niets in het minste weg van de waarde der bovenstaande cijfers.

» Aan een regerings-stelsel, hetwelk tot zulke resultaten leidt, moge men dan eenen vleijenden naam geven; zeker is het, dat daarbij bezwaarlijk de wensch kan verwezenlijkt worden, die eens HENDRIK IV deed, welke mede zijne onderdanen als zijne kinderen beschouwde, en daarom aan ieder hunner zijn kuiken in den pot wilde bezorgen.

» Waarlijk een overzigt als het onderhavige, na een tijdsverloop van 25 jaren, kan *en* voor de regering *en* voor de natie weinig bevredigends opleveren.

» Wij mogen ja met buitengewone rampspoeden hebben te kampen gehad, die wij eens willen aannemen, dat, ook bij het volgen van een ander regerings-stelsel, niet voor te komen zouden zijn geweest, slechts weinigen zullen echter willen beweren, dat daaraan *alleen* de schroomelijke schuldenlast, die ons drukt, te wijten is.

» De kostbare voet, waarop ook vóór 1830 de armee is gehouden geworden, de groote jaargelden der hoogere ambtenaren en het onnoemelijke getal der kleinere, de splendide wijze van inrigting onzer gezantschappen, welke voor een klein rijk als het onze niet vereischt werd, de mildheid met opzigt tot de pensioenen, het diep geheim over het beheer van een groot deel onzer financiën verspreid, de inschikkelijkheid der Staten-Generaal, niet door de natie zelve, maar door een klein getal meestal bevoorregte personaadjen verkozen, en zelfs voor een groot deel van de mildheid der regering in het begeven van lucrative posten genot hebbende, de onverantwoordelijkheid der ministers, ook zelfs wegens ongeautoriseerde uitgaven door hun departement gedaan, de heillooze raadgevingen van de bij dien stand van zaken belang hebbenden, en de openbare vleijerijen en drogredenen van belangzoekende schrijvers, het verwijderen van zelfstandige en in onze financiën doorknede mannen uit de Staten-Generaal, — zie daar eenige der oorzaken, welke te weeg bragten, dat, onder de regering van een verlicht, en onvermoeid werkzaam vorst, die het met zijn volk wel meende, dit laatste nogtans met ieder jaar door meerdere lasten is gedrukt geworden, dat men allerwege over misbruiken klagten hoort aanheffen, dat in het openbaar beschuldigingen van verkrachting der wetten worden voortgebragt en onwedergelegd blijven, en dat zich van lieverlede eene spanning en ontevredenheid, onder de rustigste en getrouwste natie begint te openbaren, welke den vriend van zijn vaderland vurig moet doen wenschen, dat men met de invoering der noodige verbeteringen en de afschaffing der geblekene verkeerdheden en gebreken, *onverwijld* eenen aanvang make, waartoe wij dan ook van onze zijde ernstig wilden opwekken en aansporen.”

Letternieuws.

ONTWERP, VAN REGTSTREEKSCHE VERKIEZINGEN EN ZAMENSTELLING DER STATEN-GENERAAL IN NEDERLAND; DOOR MR. *ROEST VAN LIMBURG.* — *Arnhem*, C. A. *THIEME*, *1839*. *46 bl.*

(*Zie n°. 183.*)

» Het regt om deel te nemen aan de regering, ingeruimd aan de wettig erkende bevoegdheid; de hierarchie des verstands, gesteld in de plaats der erfelijke hierarchie; de geest van individualiteit in plaats van den caste-geest, — ziedaar de grondslagen waarop de Fransche maatschappij voortaan onherroepelijk is gevestigd. Deze grondslagen doorstonden den eenigen toets der blijkbare duurzaamheid van denkbeelden; zij zijn zoo zeer erkend, dat niemand meer openlijk als haar tegenstander optreden durft.” — Het is nogmaals de heer DE CARNÉ, dien wij hier aanhalen (1).

Zouden die grondslagen, door den Franschen publicist als de grondslagen der Fransche maatschappij vermeld, ook niet die der Nederlandsche maatschappij wezen? Begeert men ook daar het nationale verstand niet zoo veel mogelijk te zien heerschen, de regten der individualiteit zoo veel mogelijk beveiligd te zien?

Wij gelooven, in Nederland nog meer dan in Frankrijk. Er zijn sommige denkbeelden waaraan men in Frankrijk eene zekere hierarchie toekent,

(1) *Lettres sur la nature et les conditions du gouvernement représentatif en France, à un membre de la chambre des communes;* II. *Revue des deux Mondes, 1 oct.*

alhoewel de Franschen zelven zouden moeten erkennen, dat die denkbeelden de analysis der logica niet zouden kunnen uitstaan, en waaraan men in Frankrijk toch, misschien te regt, eene soort van hierarchie inruimt. De *politische vrijheid* daarbij, de dominatie naar buiten, zal den Franschman veel meer dan den Nederlander troosten over de bekorting zijner vrijheid als individu. Indien men in Nederland aan politische vrijheid hecht, het is om die van den individu, de persoonlijke vrijheid, te verzekeren.

Voor deze echter maakt men zich in Nederland zeer weinig bezorgd; men schijnt niet te onderstellen dat zij in gevaar kan geraken. Evenwel is het niet goed heilzame voorzorgen te verzuimen, al waren zij voor het oogenblik noodeloos. De dijken moeten er wezen vóór de overstrooming; die ze dan eerst opwerpen wil, komt te laat.

Meer bezorgd zijn onze medeburgers voor hunne geldelijke belangen. Of zij echter tot beveiliging daarvan genoeg deden, mogen zij zelven beoordeelen, als zij omtrent den waren toestand der staatsfinanciën nader zullen zijn ingelicht. Intusschen is de groote meerderheid der betrokkenen deswege gansch niet gerust, en dit zal waarschijnlijk meer aanwakkeren tot deelneming in de staatsbelangen en bemoeijenis met dezelve, dan de minder materiële belangen van den staatsburger het konden doen.

Zoo zagen wij dan ook de algemeene opinie meer en meer tot regtstreeksche verkiezingen overhellen, ten einde wezenlijker en nadrukkelijker te worden vertegenwoordigd. Anderen mogen het *onze* natie tot eer aanrekenen, dat zij eerst ontwake nu het eenig zilver geldt; terwijl zij slapen bleef toen slechts de nationale eer op het spel stond. Dat Nederland zoo weinig gevoel van eer en nationaliteit had, dat het zich vijf en twintig jaren lang door Fransche strafwetten liet beheerschen, blijft, in ons oog, een eeuwige vlek op die bakermat van gerekt geduld en onderworpen geloof. Dat men zich minder over de besteding van 's lands gelden bekommerde, dit kon afhangen van verkiezing; men is meester van zijn geld; en het was welligt even verstandig als vaderlijk van de regering, dat zij overbodigen rijkdom, als zedebedervend, bij de natie poogde tegen te gaan; drukkende belastingen kunnen zeer goed uit een zedelijk oogpunt worden verdedigd; en niet minder dan die Leidsche catechiseermeester, verdiende misschien de *Handbode* tot Leeuwenbrouder te worden verheven, toen hij herinnerde dat onze natie wel eens budgetten van 100 millioenen had opgebragt. Wil men wagen dat eenige der min gegoede burgers van honger sterven, het kan geschieden om hun de martelaarskroon van onderworpen geloof te bezorgen; 't mag christelijk zijn? — een ander het oordeel daarover. Maar zich 25 jaren lang door *vreemde* wetten te laten beheerschen; 25 jaren lang op het gebrekkige dier vreemde wetten te vitten, en intusschen zijne medeburgers, krachtens die *vreemde* wetten, te laten geesselen en brandmerken, — dit schijnt even onchristelijk als verwijderd van nationalen en eergevoel. Hopen wij dat eene vertegenwoordiging, anders dan door provinciale staten gekozen en herkozen, de natie behoeden zal voor zulke uitersten van gerekt geduld en onderworpen geloof!

Meent nu de heer ROEST VAN LIMBURG meer energie te mogen verwachten van eene vertegenwoordiging, door de kern der natie, gelijk hij het niet ten onregte schijnt te noemen, gekozen, wij willen het, met hem, van de nationale bevoegdheid hopen; en wij zien niet hoe men die bevoegheid zou kunnen ontzeggen aan hen, welke hij als aanstaande kiezers der Tweede Kamer voorstelt. De doctoren in de verschillende vakken van wetenschap zullen toch wel verstand genoeg hebben om eene stem uit te brengen nopens de geschiktheid dergenen die men tot vertegenwoordigers des volks verheffen wil; gelijk er mede van hen, die in de directe belastingen de aanzienlijke som opbrengen, welke thans voor de verkiesbaarheid tot kiezers wordt gevorderd, wel oordeel en vaderlandsliefde en bedaardheid genoeg kan worden verwacht, tot het uitbrengen eener benoemende stem.

Volgens het ontwerp van den heer ROEST VAN LIMBURG, afd. II art. 1, zouden:

»Kiezers voor de Tweede Kamer zijn: alle Nederlanders die den ouderdom van 25 jaren hebben bereikt, aan eene der Nederlandsche hooge scholen den graad van doctor hebben verkregen, of wel aan directe belastingen, het patent daaronder begrepen, eene som opbrengen voor de verschillende provinciën en oorden in dezelve vastgesteld als volgt: —"

De schrijver laat de op te brengen som ter nadere invulling open, zeggende dat men tot grondslag zou kunnen aannemen hetgeen thans voor de verkiesbaarheid tot kiezer wordt gevorderd, hoewel het verschil in de verschillende provinciën zeer groot is.

De heer ROEST VAN LIMBURG schijnt dus te hebben gedacht, dat die grondslag althans voor nadere beschouwing vatbaar was. De verhouding der fortuinen en opbrengsten is welligt in sommige provinciën zeer veranderd.

Vervolgens zou elke provincie in kiesdistricten worden verdeeld, waarvan ieder, volgens een nader op te maken rooster, leden der Kamer verkiezen zou.

Voor ieder kiesdistrict zou de gouverneur der provincie een lid van gedeputeerde staten benoemen, om daarbij als commissaris te fungeren. (2de afd. art. 3).

Wijders zouden de plaatselijke besturen, elk voor zijne gemeente, eene lijst van kiezers opmaken, overeenkomstig welke de kiezers worden opgeroepen. (art. 4).

De formaliteiten daarbij in acht te nemen, en de middelen tegen misbruiken, vindt men mede in het ontwerp aangegeven.

(*Vervolg hierna.*)

Burgerlijke Stand.

Van 8 nov. tot 14 nov.

TE ARNHEM:

Gehuwd: Geene.

Bevallen: H. Stegers, geb. Warthuijsen, D. — W. Jacobs, geb. Rouwenhorst, D. — J. C. Hebing, geb. Buning, Z. — C. Daaleman, geb. Kortbeek, D. — C. W. O. H. Doijer, geb. Rabe, D. — M. H. Heijkens, geb. Vossers, Z. — W. Huiberts, geb. Veldacker, Z. — M. Willemsen, geb. Jansen van Essen, Z. — C. Bolk, geb. Berendsen, D. — M. P. Lukkassen, geb. Tange, D. — S. M. Zervaas, geb. van den Berg, D. — D. van de Meeberg, geb. Thuijsman, Z. — B. W. Groote Veldman, geb. Stein, Z. — A. M. van den Berg, geb. Borgardijn, D. — H. Winter, geb. van den Belt, Z. — J. Wenner, geb. Schil, Z.

Overleden: S. Ruchti, 38 j. — B. van Son, 20 j. — D. Levie, 67 j. — J. M. Binkhorst van Oudcarspel en in Koedijk, 4 m. — H. van Doornik, gehuwd met J. Wenting, 51 j. — M. M. Bouwman, 9 j. 8 m. — N. Geenderots, 39 j. — D. van der Horst, weduwenaar H. Vergon, 83 j. 4 m. — G. G. Hoogeveen, weduwe B. Nolthenius, 70 j. 6 m. — M. M. de Kort, huisvrouw van J. van Engelen, 54 j. — B. van Grol, echtgenoot van J. G. Frukking, 66 j. 9 m. — G. van Groeningen, weduwe D. Grob, 30 j. — J. Vrijhof, 2 m. — G. van Deelen, 6 j.

TE NIJMEGEN:

Gehuwd: W. H. Zurich met J. C. Monhemius. — H. Brus met M. E. van Essen. — W. van Hugten met M. C. Pluk. — P. Senft met J. Willaars.

Bevallen: M. Geurts, geb. Cloosterman, D. — E. Wouters, geb. Hoedemachers, D. — J. E. Gordon, geb. Klingen, D. — M. G. Phielix, geb. Bomders, Z. — A. van der Brugghen, geb. Singendonck, D. — C. Kouw, geb. Kirchner, D. — H. Hegman, geb. Bosch, Z. — C. Lötjen geb. Hofmans, D. — G. Toussaint, geb. Tromp, D. — B. Teunissen, geb. Coerwinkel, D. — R. Polak, geb. Swerein, D. — A. C. Maters, geb. Evertsen, D. — C. Hesseling, geb. Huisman, Z.

Overleden: A. M. Faerber, geb. Rating, 81 j. — S. A. Roelofs, 17 j. — R. Moorman, 7 w. — A. E. Looijen, 1 m. — M. E. Jansen, 9 m. — P. Hermsem, 27 j.

TE ZUTPHEN:

Gehuwd: W. Wissinkpas met W. Wullink. — W. Korten met C. Baank.

Bevallen: M. G. Weevers, geb. Kemmink, Z. — A. M. Stegeman, geb. Stegeman, Z. — M. W. Hendriks, geb. van Apeldoorn, Z. — W. J. Schuppers, geb. Bebber, Z. — H. Colla, geb. Hoek, D. — W. Hendriks, geb. Nijman, D. — H. Scheephorst, geb. Bol, Z. — J. Jongbloed, geb. Schuilenborg, Z. — A. Slenster, geb. Fredriks, *twee* Z. — S. J. Swaab, geb. Helfingner, Z. — G. Sletterink, geb. van Tongeren, D. — M. C. W. Trelker, geb. Lonneman, D.

Overleden: G. T. J. Barenbrugh, 10 j. — A. C. Ritmeester, geb. Ossewaarde, 58 j. — J. Nijland 80 j. — G. J. Schuppers, 4 d. — A. Wennink, 1½ j.

TE TIEL:

Gehuwd: Geene.

Bevallen: J. Cohen, geb. van Meer, Z. — E. van Ewijk, geb. van Stuivenberg, D. — C. van Uitert, geb. Smits, Z. — M. van Engelenburg, geb. van Alphen, D. — G. van Gemert, geb. Schiltman, Z., te dier tijd verzuimd aangifte van dit kind te doen. De inschrijving geautoriseerd bij vonnis der arrondissements-regtbank te Tiel, d. d. 31 october jl.

Overleden: L. van Rosmeulen, eerder gehuwd met wijlen H. van Vleuten en laatstelijk met F. Scholten, 61 j. — M. van Doorn, gehuwd met T. Missemer, 56 j.

Waterhoogte te Arnhem

Den 16 Nov. 0 El 8 Palm 1 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 4 D.

Advertentiën.

Te Arnhem bij C. A. THIEME, Boekdrukker.